

OSNOVNA ŠOLA CIRKOVCE

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorici:

Laura Dolenc

Julija Kancler

OSNOVNA ŠOLA CIRKOVCE

JE EKO RES EKO?

RAZISKOVALNA NALOGA

Mentorica:

Ivanka Čeh

Avtorici:

Laura Dolenc

Julija Kancler

Cirkovce, marec 2012

ZAHVALA

Želiva se zahvaliti vsem, ki ste kakor koli pripomogli k nastanku te raziskovalne naloge, nama pomagali in svetovali.

Hvala mentorici Ivanki Čeh za napotke in usmeritve ob izdelavi raziskovalne naloge.

Želiva se zahvaliti tudi ga. Tatjani Petrovič za lektoriranje raziskovalne naloge.

Hvala tudi ga. Darji Dolenc za prevod povzetka v angleščino.

Hvala tudi staršem učencev OŠ Cirkovce in drugim krajanom, ki so si vzeli čas in izpolnili anketni vprašalnik.

Hvala učencem OŠ Cirkovce, ki so sodelovali pri praktičnem preizkusu in odgovarjali na anketne vprašalnike.

Posebna zahvala gre intervjuvancema ga. Ivanka Korez in g. Jožetu Kušarju.

Velika zahvala pa tudi najinim staršem, ki so nama veliko pomagali in naju spodbujali.

Laura Dolenc
Julija Kancler

POVZETEK

S pojmom eko se srečujemo vsak dan. Pogosta je raba tega pojma tudi v povezavi s prehranjevanjem. Kako so o eko izdelkih osveščeni otroci in odrasli? Ali se v resnici sploh zavedamo po čem se eko izdelek razlikuje od običajnih izdelkov? Ali sploh uporabljamo ekološko pridelano hrano doma in v šoli? Kaj je vzrok za to?

Do odgovorov sva prišli s pomočjo ankete, praktičnega preizkusa, intervjujev in popisa ter primerjave. Ugotovili sva, da so odrasli in otroci premalo osveščeni o tej problematiki. Učencem je pomembnejši od kvalitete okus hrane, čeprav dejansko obstaja razlika med običajnim in eko živilom. Doma se za pripravo hrane malo uporabljajo eko izdelki, v šoli pa skoraj nič. Glavni vzrok je cena, saj so eko izdelki precej dražji od običajnih živil. Na vasi so eko izdelki slabše dostopni kot v mestu, slabo je tudi sodelovanje med lokalno skupnostjo in ekološkim kmetom.

Več bi bilo potrebno narediti na osveščanju odraslih, predvsem pa otrok v šoli o kvaliteti eko izdelkov. Vsi izdelki bi morali biti opremljeni s podatki o vsebnosti snovi. Z večjim sodelovanjem med potrošniki in ekološkimi kmeti, brez posrednikov, bi do teh izdelkov lahko prišli tudi ceneje.

SUMMARY

The Eco concept is now a part of our everyday life and diet. We are wondering how much and if adults and children are informed about the Eco products? Are we really aware about the difference between the Eco and the conventional products? How much and if we are using this products at home and at schools? And what are the reasons for that?

We made the questioner and researches. The results are showing adults and children are not sufficiently informed about this issue. Students are often interested in buying and eating food without taking notes of the contents and quality and with no interest if food is Eco or conventional. Many homes usually do not use Eco product and is similar at schools. The principal reason for this is the price. The Eco products are much more expensive than the conventional food. Presently Eco products are less accessible for the people leaving in the country side than the people in the city. And the collaboration between the local community and the farmer is also quite poor.

In the conclusion I believe both Jung and old people should be educated on the Eco concept. In schools should be introduced the importance in quality of the Eco products. Proper description of Eco concepts and products should be equipped in detail of the contents and substance which it provides. Both farmers and local communities should have access to this products. Even without any form of intermediaries between them. Then they might buy the Eco products much cheaper.

KAZALO

ZAHVALA.....	2
POVZETEK	3
KAZALO	4
1. UVOD	6
1.1 Ekološko kmetijstvo	6
1.2 Ekološko kmetijstvo v Sloveniji.....	6
1.3 Eko ali bio izdelki.....	6
1.4 Ponudba ekoloških izdelkov.....	6
1.5 Ekološki certifikat	7
1.6 Označevanje ekološko pridelane hrane.....	8
1.7 Sestava ekološko pridobljenih živil	8
1.8 Namen in cilji raziskave	9
1.9 Metode dela	9
1.10 Predvideni rezultati.....	10
2. JEDRO	11
2.1 Poznavanje eko izdelkov in uporaba v prehrani	11
2.2 Razlika med ekološko pridelanim jabolkom in običajnim jabolkom	11
2.3 Ekološko pridelana hrana v šoli.....	13
2.4 Ekološko kmetovanje	13
2.5 Primerjava cen ekoloških živil z običajnimi živil.....	13
2.6 Primerjava vsebnosti snovi v ekološko pridelanih živilih in običajnih živilih	14
2.7 Dostopnost ekološko pridelane hrane.....	14
3. REZULTATI	15
3.1 Rezultati ankete – odrasli	15
3.2 Rezultati ankete – učenci.....	20
3.3 Rezultati praktičnega preizkusa	23
3.4 Rezultati primerjave cen živil.....	25
3.5 Rezultati primerjave vsebnosti snovi v živilih.....	26
3.6 Rezultati intervjujev	27
3.6.1 Intervju z ravnateljico	27

3.6.2	Intervju z ekološkim kmetom	28
3.7	Dostopnost ekološko pridelane hrane	31
4.	DISKUSIJA	32
4.1	Ugotovitve	32
4.2	Predlagane rešitve	32
5.	ZAKLJUČEK	34
6.	LITERATURA	35
	PRILOGE	36

1. UVOD

1.1 Ekološko kmetijstvo

Človek je prehodil dolgo pot od nabiralca plodov in lovca, kar je nekoč bil. Vendar pa je v svojih prizadevanjih za prevlado nad naravo, v želji, da bi kar najbolj povečal pridelke rastlin in živali, ki ga hranijo, šel predaleč. To je privedlo do splošne zaskrbljenosti nad stanjem podeželja in okolja ter do naraščanja zavesti o tem, da je omejenimi naravnimi viri treba bolj skrbno gospodariti. Ekološki kmetje so razvili metode in postopke, za katere mislijo, da so ekološko smiselni in trajnostni. Ekološki kmetovalci dokazujejo, da ekološki kmetijski sistemi lahko tekmujejo z drugimi in da lahko zagotovijo prehransko varnost za sedanje in prihodnje rodove, hkrati pa kar najbolj zmanjšajo negativne stranske učinke.

Ekološko kmetijstvo obsega vse kmetijske sisteme, ki zagovarjajo okoljsko, socialno in ekonomsko ustrezno pridelovanje živil in vlaken. Ekološko kmetijstvo je sistem kmetovanja, ki temelji na kolobarjenju, recikliranju na kmetiji nastalih organskih snovi.

Ekološko kmetijstvo izključuje ali strogo omejuje uporabo umetnih gnojil, pesticidov, herbicidov, rastnih regulatorjev in krmnih dodatkov [1].

1.2 Ekološko kmetijstvo v Sloveniji

Ekološko kmetovanje se v Sloveniji izvaja od 90. let prejšnjega stoletja. Leta 1999 je bila ustanovljena Zveza združenj ekoloških kmetov Slovenije (ZZEKS). Kmetije, ki so vpisane v register ekoloških kmetij, imajo certifikat, ki zagotavlja pristnost in neoporečnost pridelkov. Podatki o ekoloških kmetijah so dostopni tudi na spletni stran [2].

1.3 Eko ali bio izdelki

V Sloveniji se pogosto pojavljata pojma eko in bio. Izdelki, ki imajo oznako eko in oznako bio pa so označeni z enakimi znaki za označevanje ekološko pridelanih živil. V neformalnem razgovoru s strokovnjakinjo s tega področja (dr. Milojka Fekonja) je bila podana informacija, da pravzaprav pojma eko in bio pomenita enako in se oba pojma v Sloveniji enakovredno uporabljata za poimenovanje ekološko pridelanih živil.

Drugod v Evropi se pojem eko več uporablja na nemško govornem področju, pojem bio pa pogosteje na francosko govornem področju.

1.4 Ponudba ekoloških izdelkov

Danes lahko ekološka živila kupimo neposredno na ekoloških kmetijah, na eko tržnicah (v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju, Tolminu in Novem mestu), v specializiranih trgovinah z zdravo prehrano in tudi v večjih trgovinskih verigah, ki na svojih policah tudi prodajajo ekološka živila. V Sloveniji je povpraševanje večje od ponudbe, tako da veliko ekološke hrane tudi uvozimo. Cene ekoloških živil so višje od konvencionalnih predvsem zaradi tega, ker so donosi v rastlinski pridelavi večinoma nižji, nižja

pa je tudi prireja v živinoreji. Cilj slovenskega kmetijstva mora biti kakovost in varnost živil in skrb za naravno okolje. Ekološko kmetovanje daje najboljše rezultate na vseh omenjenih področjih.

Izdelke iz ekološke pridelave lahko kupimo tudi v različnih trgovinah, ki so se razširile po Sloveniji. Veliko trgovin prodaja ekološke in druge izdelke, le redke pa prodajajo samo ekološke izdelke [2].

1.5 Ekološki certifikat

S širitvijo ekološkega kmetijstva se večja tudi zahtevnost in obseg dejavnosti kontrolnih organizacij. Kmetijski pridelek ali živilo je mogoče označiti kot ekološko, če je zanj izdan certifikat. Pri prodaji pridelkov in živil z označbo ekološki mora biti certifikat na vpogled pri prodajalcu. Pogoji za pridobitev certifikata so opisani v »Pravilniku o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil« [2].

Ekološki pridelovalci so se odločili za kontrolirano pridelavo. Certifikat, izdan s strani neodvisne kontrole je:

- Potrdilo za varnost in kakovost certificiranih živil, ki so pridelana na ekoloških kmetijskih gospodarstvih
- Vstopnica na konkurenčni trg
- Ponos vsakemu ekološkemu pridelovalcu [3]

Slika 1: Certifikat ekološke kmetije izdan s strani kontrolnih organizacij

1.6 Označevanje ekološko pridelane hrane

Slika 2: Znak za ekološko pridelana živila na območju EU [4]

S 1. julijem 2010 je v Evropi postal obvezen enotni znak za vse proizvode, ki so bili pridelani oz. predelani v skladu z Uredbo EU o ekološkem kmetijstvu. Poleg logotipa mora biti naveden tudi kraj, kjer so bile sestavine pridelane (npr. kmetijstvo EU ali izven EU, lahko tudi ime posamezne države) ter šifro kontrolne organizacije, ki je pridelavo oz. predelavo nadzirala ter izdala certifikat. [4]

Slika3: Znak Republike Slovenije za ekološka živila [5]

Pred 1. julijem 2010 so morala imeti ekološka živila izdelana v Sloveniji na označbi državni znak ekološki. Po tem datumu je uporaba državnega ekološkega znaka prostovoljna [5].

1.7 Sestava ekološko pridobljenih živil

Skupni rezultat sedmih študij, ki so med leti 1995 in 2003 primerjale živila rastlinskega izvora (iz ekološke in konvencionalne pridelave), jasno priča o tem, da vsebujejo bio živila manj pesticidov in nitratov, zato pa občutno več vitamina C in sekundarnih snovi ter so veliko bolj okusna. Gre za snovi, ki delujejo antioksidativno, protimikrobno, krepijo imunski sistem, delujejo proti vnetjem in preprečujejo raka.

V povzetku 175 mednarodnih študij je navedeno, da vsebujeta ekološko meso in mleko višji delež konjugirane linolne kisline, kar trikrat več kot je vsebuje mlečna maščoba konvencionalnega mleka. Ta mlečna kislina ugodno vpliva na presnovo sladkorjev in maščob. Prav tako je v povzetku navedeno, da je v bio sadju in zelenjavi več lecitina, esencialnih aminokislin, mineralnih snovi in elementov v sledih v primerjavi s konvencionalno pridelanimi. Iz raziskave različnih jogurtov, ki jo je izvedel Greenpeace, sledi, da vsebuje bio jogurt več zdravih 3 omega maščobnih kislin. V konvencionalnem mleku je dokazano več aflatoksinov, kar je posledica krmljenja govedí s tretiranimi močnimi krmili.

Po študiji, ki sta jo objavila Greenpeace in Global 2007, je skoraj 700 vrednosti za najvišje dovoljene količine pesticidov v EU previsokih. Tudi v ekoloških živilih so lahko ostanki pesticidov, kar je posledica konvencionalnega kmetijstva pred ekološkim kmetovanjem, vplivi sosednjih polj, okužba s strupi,.. Leta

2008 je nemški Zvezni urad za zaščito potrošnikov in varstvo živil objavil poročilo v katerem navaja, da kar 96% testiranih eko živil ne vsebuje nikakršnih ostankov pesticidov, medtem ko večjih sledi niso našli niti v enem vzorcu. Bio zelenjava vsebuje do 40% manj nitratov, iz katerih se ustvarjajo nitrozamini, ki lahko v človeškem telesu povzročijo raka [6].

1.8 Namen in cilji raziskave

Za raziskovalno nalogo o eko izdelkih in o ekološko pridelani hrani sva se odločili zato, ker besedo »eko« pogosto slišimo, velikokrat tudi v povezavi s prehranjevanjem, v resnici pa najbrž sploh ne vemo kaj pomeni.

Zanimalo naju je:

- ali ljudje vedo kaj v povezavi s hrano pomeni pojem »eko« oziroma »bio«
- koliko se ljudje zavedajo pomena uporabe teh izdelkov v prehrani
- kakšno je oglaševanje »eko« izdelkov
- kako se prehranjujejo ljudje doma, ali uporabljajo eko izdelke
- zakaj se ljudje odločajo ali pa ne za nakup eko izdelkov
- kako se prehranjujemo v šoli
- kaj vpliva na izbor izdelkov v prehrani doma in v šoli
- ali obstaja dejanska razlika med »navadnim« in »eko« jabolkom
- ali se izdelki z oznako »eko« dejansko razlikujejo od drugih izdelkov in kako
- kakšna je dostopnost »eko« izdelkov
- kakšne so cene eko izdelkov v primerjavi z običajnimi živili
- kaj o vsem tem meni pridelovalec ekološko pridelane hrane

1.9 Metode dela

- anketiranje
- praktični preizkus
- intervjuvanje
- popis
- primerjanje

Najprej sva želeli z anketo odraslih ugotoviti, koliko ljudje sploh vedo o pojmih eko in bio in kakšno je njihovo poznavanje ekološko pridelane hrane. Zanimalo naju je, kako se prehranjujejo doma in od česa je odvisen izbor hrane doma.

Podobno sva z anketo želeli preveriti tudi pri učencih. Tu naju je posebej zanimalo ali je za mladostnike pomembno kako kvalitetno se prehranjujejo.

S praktičnim preizkusom sva želeli ugotoviti, če se jabolko pridelano na ekološki način tudi dejansko, po videzu, okusu in vonju kaj razlikuje od jabolka pridelanega na običajen način. Ugotavljali sva tudi ali videz živila kaj vpliva na odločitev o okusu in vonju.

Z intervjuji sva želeli ugotoviti kdo in na kakšen način odloča o izboru živil za pripravo hrane v šoli (intervju z ravnateljico). Kakšen je položaj ekoloških kmetov in njihovo sodelovanje z lokalno skupnostjo pa sva izvedeli v intervjuju z ekološkim kmetovalcem.

V popisu in primerjavi sva:

- primerjali cene ekoloških živil z običajnimi živili
- primerjali vsebnost snovi v nekaterih ekoloških živilih v primerjavi z običajnimi
- primerjali dostopnost ekološko pridelane hrane na vasi in v mestu

1.10 Predvideni rezultati

Menili sva, da:

- ljudje ne ločijo pojmov eko in bio
- se ljudje v precejšnji meri zavedajo pomena uporabe ekološko pridelane hrane
- so ljudje že slišali za omenjene izdelke
- ljudje doma ne uživajo ekološko pridelane hrane v večji meri
- se ljudje ne odločajo za nakup take hrane predvsem zaradi cene
- tudi v šoli včasih uživamo ekološko pridelano hrano in da o tem odloča ravnateljica
- doma verjetno vpliva na izbor hrane cena, v šoli pa se odloči ravnateljica
- učenci ne bodo zaznali bistvene razlike med eko in običajnim jabolkom
- je razlika v vsebnosti določenih snovi v ekoloških živilih v primerjavi z običajnimi
- so eko izdelki na vasi slabše dostopni kot v mestu, nekaj pa se jih vseeno da dobiti tudi na vasi
- so cene eko izdelkov verjetno višje od cene običajnih izdelkov
- je ekološki kmetovalec zadovoljen s svojim delom in položajem in da dobro sodeluje z okolico

2. JEDRO

2.1 Poznavanje eko izdelkov in uporaba v prehrani

Kako ljudje poznajo eko izdelke in v kolikšni meri se z njimi prehranjujejo doma sva ugotavljali s pomočjo anketnega vprašalnika.

Število razdeljenih anketnih vprašalnikov: 100

Število vrnjenih vprašalnikov: 63

Število anketirancev – moški spol: 17

Število anketirancev – ženski spol: 46

Anketiranci: starši učencev 6.a, 7.a, 8.a in 9.a razreda OŠ Cirkovce ter nekaj krajanov Cirkovce.

Datum izvedbe anket: 6. 1. 2012 – 13. 1. 2012

Podobno sva, s pomočjo anketnega vprašalnika, ugotavljali tudi pri učencih.

Število razdeljenih vprašalnikov: 64

Število vrnjenih vprašalnikov: 64

Anketiranci: učenci 6.a, 7.a, 8.a in 9.a OŠ Cirkovce.

Datum izvedbe anket: 6. 1. 2012 – 13. 1. 2012

2.2 Razlika med ekološko pridelanim jabolkom in običajnim jabolkom

S praktičnim preizkusom sva želeli ugotoviti, če se jabolko pridelano na ekološki način tudi dejansko, po videzu, okusu in vonju kaj razlikuje od jabolka pridelanega na običajen način. Ugotavljali sva tudi ali videz živila kaj vpliva na odločitev o okusu in vonju.

Praktični preizkus sva izvajali med učenci 6.a, 7.a, 8.a in 9.a OŠ Cirkovce.

Število sodelujočih: 65

Datum izvedbe: 16. 1. 2012 – 20. 1. 2012

Sorta jabolka :

JABOLKO 1:

TOPAZ : pridelana na ekološki način – bio jabolko

Proizvajalec:

JABOLKO 2:

TOPAZ: pridelana na običajen – konvencionalni način, kupljena v trgovini Spar

Slika 4: Jabolka sorte Topaz, pridelana na ekološki način

POTEK:

- Učencem sva razdelili opazovalne lističe
- Na dveh krožnikih sva imeli olupljene in na kocke narezani jabolki, tako da sta bili videti enaki

Slika 5: Na kocke narezana jabolka

- Učenci so preizkušali vonj in okus obeh jabolk in opažanja zabeležili

- Nato sva učencem pokazali neolupljeni jabolki : jabolko pridelano na ekološki način in jabolko pridelano na običajen način
- Učenci so primerjali videz, nato pa tudi vonj in okus obeh jabolk

Slika 6: Primerjava ekološko pridelanega jabolka (levo) z jabolkom pridelanim na običajen način

2. 3 Ekološko pridelana hrana v šoli

Izvedli sva intervju z ravnateljico OŠ Cirkovce gospo Ivanko Korez.

Datum izvedbe: 3. 2. 2012

2. 4 Ekološko kmetovanje

Izvedli sva intervju z ekološkim kmetom, gospodom Kušarjem iz Šikol.

Datum izvedbe: 7. 2. 2012

2.5 Primerjava cen ekoloških živil z običajnimi živili

Primerjali sva cene ekoloških živil z običajnimi živili.

Izbrana trgovina: Hipermarket Mercator Ptuj (Špindlerjeva ulica)

Datum izvedbe: 9. 2. 2012

Potek:

- Naredili sva seznam ekoloških živil in si zapisali cene pri vsakem artiklu
- Nato sva iskali enak artikel med izdelki, ki niso eko izdelki
- Poiskali sva najcenejši izdelek, ki je bil na voljo (običajno znamka Mercator)
- Vse cene sva preračunali na enako maso

2.6 Primerjava vsebnosti snovi v ekološko pridelanih živilih in običajnih živilih

Želeli sva primerjati vsebnost snovi v različnih živilih. Osredotočiti sva se želeli predvsem na snovi, ki so tudi za potrošnike najpomembnejša: vitamini, maščobe,...

Pogledali sva deklaracijo in izpisali vsebnost snovi.

Datum izvedbe: 9.2. 2012

Slika 7: Bio korenček z deklaracijo iz katere je razvidna vsebnost posameznih snovi

2.7 Dostopnost ekološko pridelane hrane

Primerjali sva dostopnost ekološko pridelane hrane v mestu in na vasi.

Preverili sva število eko izdelkov na vasi:

- Trgovina Mercator Cirkovce
- Trgovina Mercator pragersko

Nato sva pogledali še kako je je s številom teh izdelkov b večjih trgovskih centrih:

- Hipermarket Mercator Ptuj

Datum izvedbe: 20. 2. 2012 – 24. 2. 2012

Slika 8: Veliko eko izdelkov v večjih trgovskih centrih (Mercator)

3. REZULTATI

3.1 Rezultati ankete – odrasli

1. Na kaj najprej pomislite, ko slišite besedo EKO?

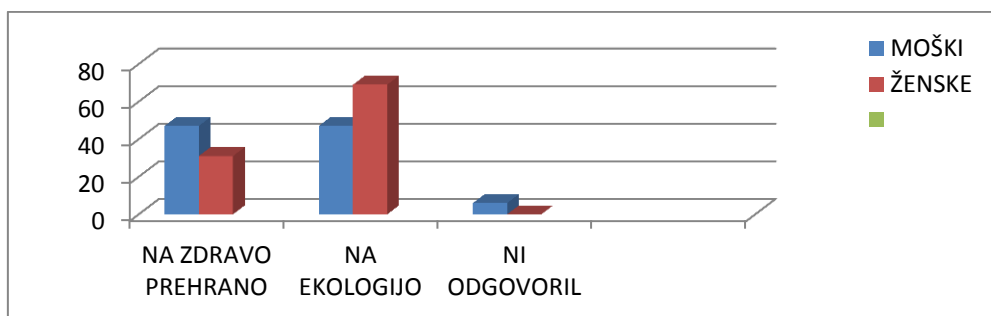
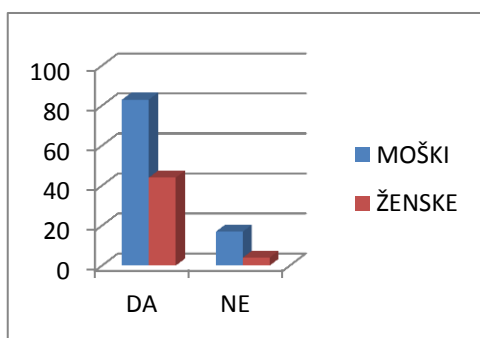

Diagram 1: Beseda EKO

Največ anketirancev ob besedi eko pomisli na ekologijo.

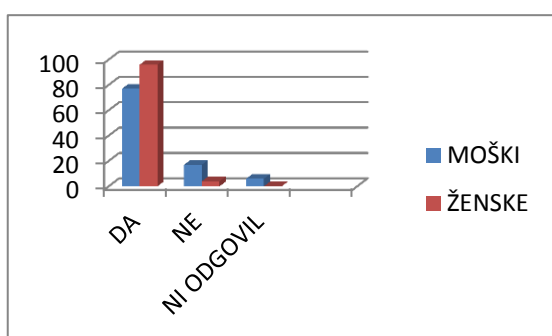
2. Ali poznate BIO izdelke?

Večina anketirancev pozna bio izdelke.

Diagram 2: BIO izdelki

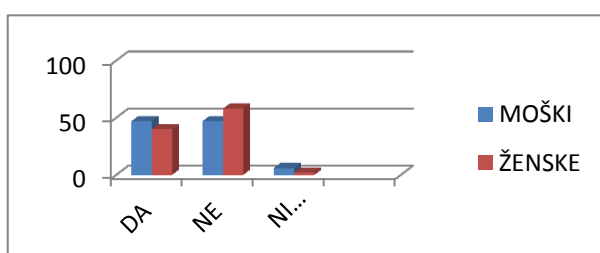
3. Ali poznate EKO izdelke?

Večina anketirancev pozna eko izdelke.

Diagram 3: EKO izdelki

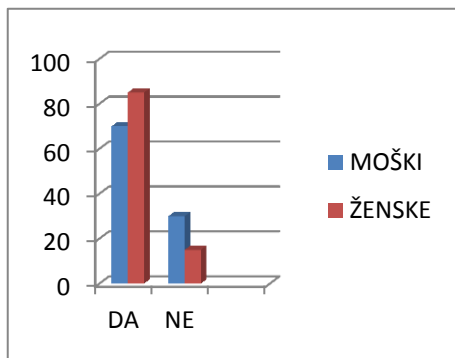
4. Ali menite, da obstaja razlika med EKO in BIO izdelki?

Skoraj polovica anketirancev meni, da obstaja razlika med bio in eko izdelki.

Diagram 4: Razlika med eko in bio izdelki

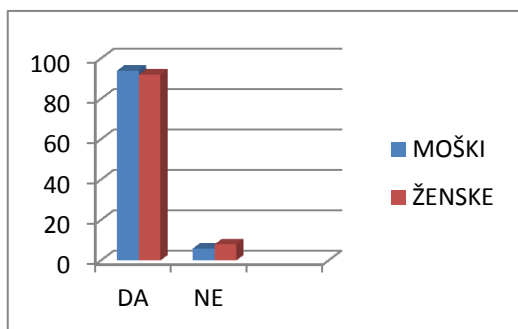
5. Ali veste, kako mora biti EKO izdelek označen?

Večina anketirancev ve, kako mora biti eko izdelek označen.

Diagram 5: Označba eko izdelka

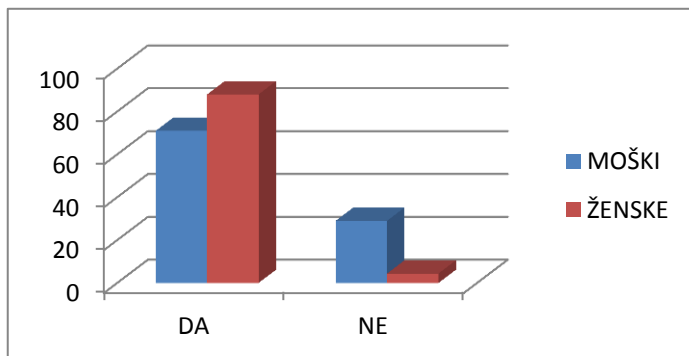
6. Ali ste v kakšni trgovini že zasledili EKO izdelke?

Večina anketirancev je v trgovini že zasledila eko izdelke.

Diagram 6: Eko izdelki v trgovini

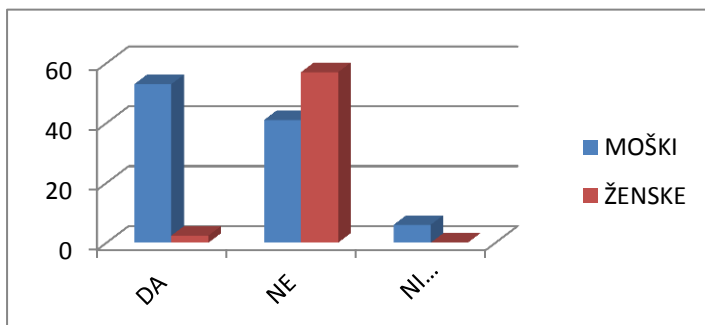
7. Ali ste že kdaj kupili izdelek z oznako EKO ali BIO?

Večina anketiranih je že kupilo izdelek z oznako eko ali bio.

Diagram 7: Nakup eko in bio izdelkov.

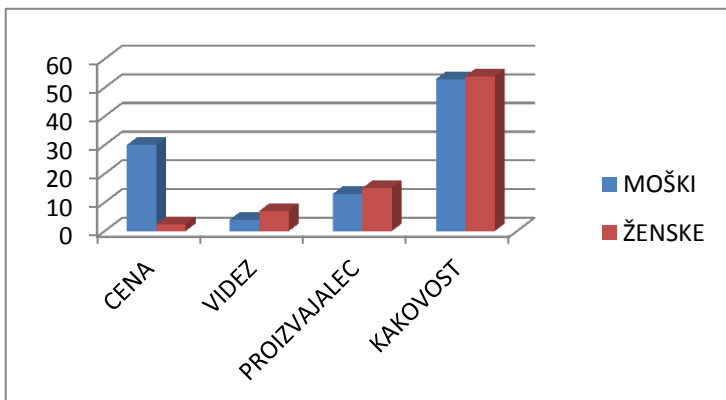
8. Ali se v družini odločate za nakup EKO izdelkov?

Moški v družini se odločajo za nakup eko izdelkov, ženske pa v večini ne. Glede na število anketirancev, bi lahko rekli, da se večina družin ne odloča za nakup eko izdelkov.

Diagram 8: Nakup eko izdelkov v družini.

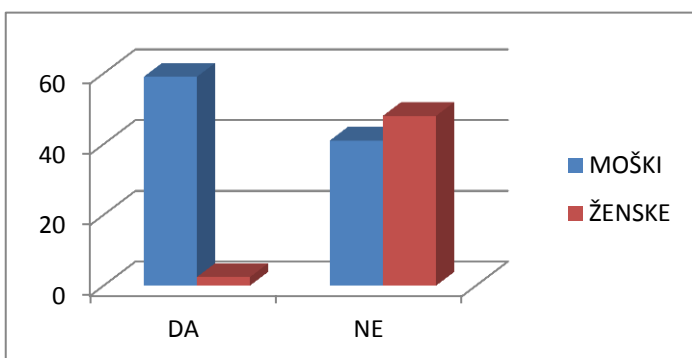
9. Kaj vpliva na izbiro izdelka pri vašem nakupu?

V največji meri vpliva na izbiro izdelka kakovost izdelka, pomembna pa je tudi cena.

Diagram 9: Vpliv na izbiro izdelka pri nakupu.

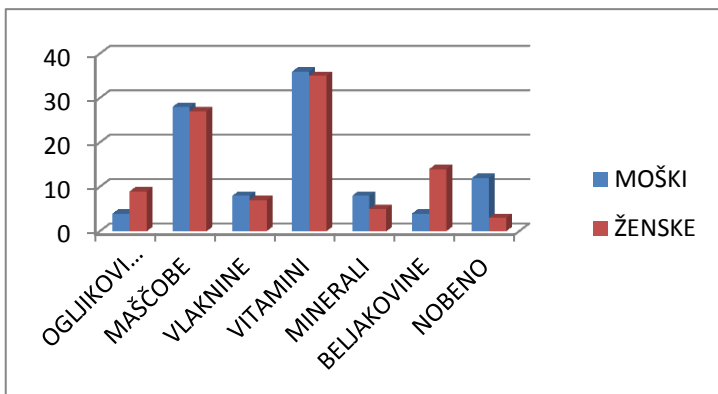
10. Ali je za vas pomembno, če izdelek nosi oznako EKO?

Za moške anketirance je pomembno, če izdelek nosi oznako eko, za ženske je to manj pomembno.

Diagram 10: Pomen oznake EKO

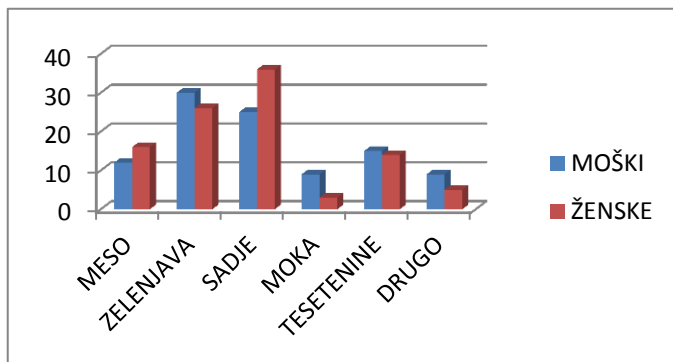
11. Na vsebnost katerih snovi ste ob nakupu najbolj pozorni?

Potrošniki so pri nakupu najbolj pozorni na vsebnost vitaminov in maščob v izdelkih.

Diagram 11: Vsebnost snovi

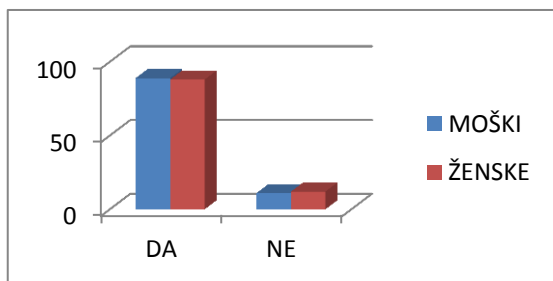
12. Katera živila najpogosteje kupujete?

Potrošniki najpogosteje kupujejo sadje, zelenjavo in testenine.

Diagram 12: Nakup živil

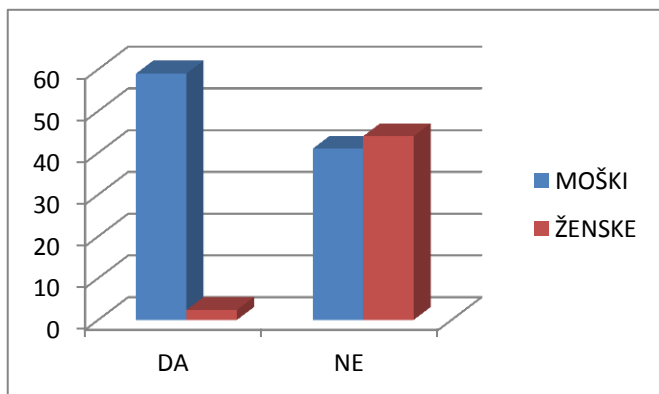
13. Ste že na kakšnem televizijskem ali radijskem programu videli oziroma slišali reklamo za BIO ali EKO izdelek?

Ljudje so že slišali reklame za BIO in EKO izdelke.

Diagram 13: Reklame

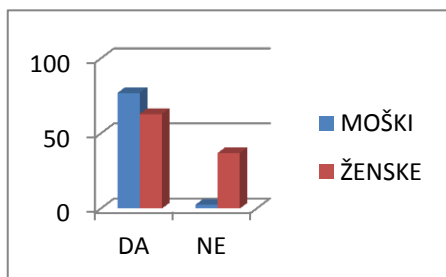
14. Ali menite, da veste dovolj o EKO in BIO izdelkih?

Moški menijo, da vedo dovolj o eko in bio izdelkih, ženske pa da ne. Torej večina meni, da ne ve dovolj.

Diagram 14: Znanje o eko in bio izdelkih.

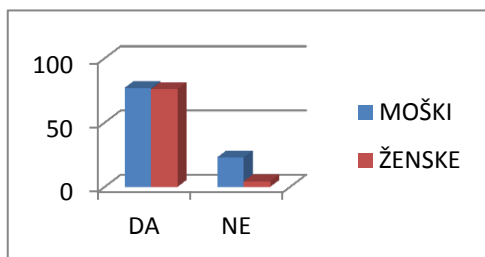
15. Ali mislite, da uživanje ekološko pridelanih izdelkov vpliva na zdravje?

Večina anketiranih meni, da uživanje ekološko pridelanih izdelkov vpliva na zdravje.

Diagram 15: Vpliv na zdravje

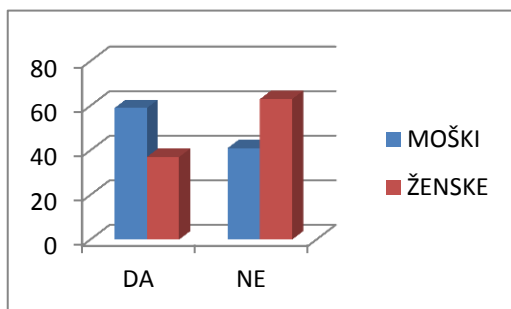
16. Ali veste kakšna je razlika med EKOLOŠKO in OBIČAJNO pridelanim živilom?

Večina meni, da pozna razliko med običajnim in ekološko pridelanim živilom.

Diagram 16: Razlika med živili

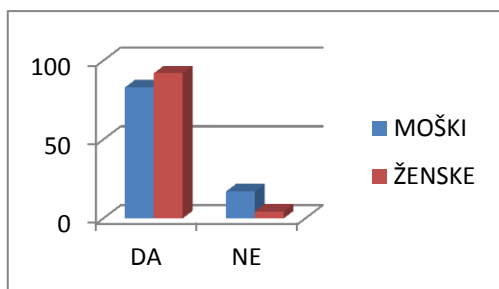
17. Ali verjamete, da je živilo z oznako EKO, res EKOLOŠKO pridelano?

Moški verjamejo oznakam na ekoloških živilih v večji meri kot ženske, vendar večina ne verjame oznakam.

Diagram 17: Pomen oznake

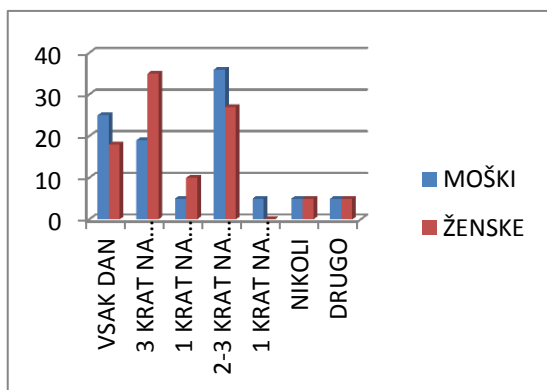
18. Ali doma kdaj uživajte ekološko pridelano hrano?

Večina doma uživa ekološko pridelano hrano.

Diagram 18: Uživanje ekološko pridelane hrane

19. Kako pogosto uživajte ekološko pridelano hrano?

Večina uživa ekološko pridelano hrano 2-3 krat na mesec, mnogi tudi 3 krat na teden.

Diagram 19: Pogostnost uživanja ekološko pridelane hrane

3.2 Rezultati ankete – učenci

1. Na kaj najprej pomisliš ob besedi EKO?

Večina učencev in učenk je odgovorila, da naj bi pojem 'EKO' pomenil zdravo in ekološko pridelano hrano. Nekateri so pomislili tudi na zdravo šolo in živila, ki niso škropljena, so naravno pridelana in so zato tudi bolj zdrava, ter dražja.

2. Ali veš kaj pomeni pojem EKO?

3. Ali veš kaj pomeni pojem BIO?

4. Napiši razliko (če si pri prejšnjih dveh vprašanjih odgovoril-a za DA)

Ugotovitve kažejo, da je samo 9 učencem vedelo, da pojma pomenita enako.

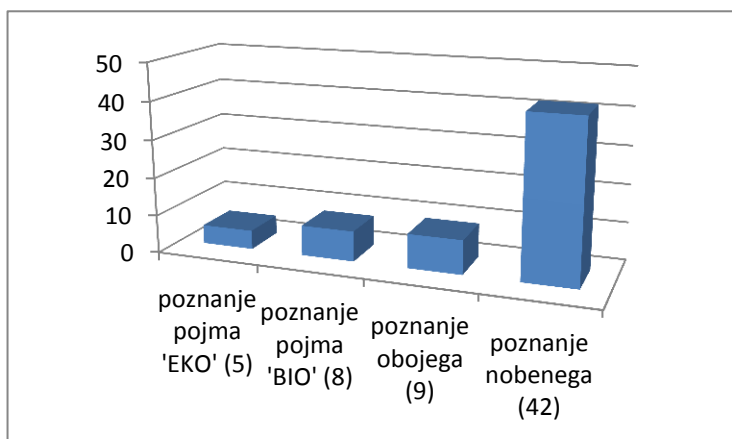
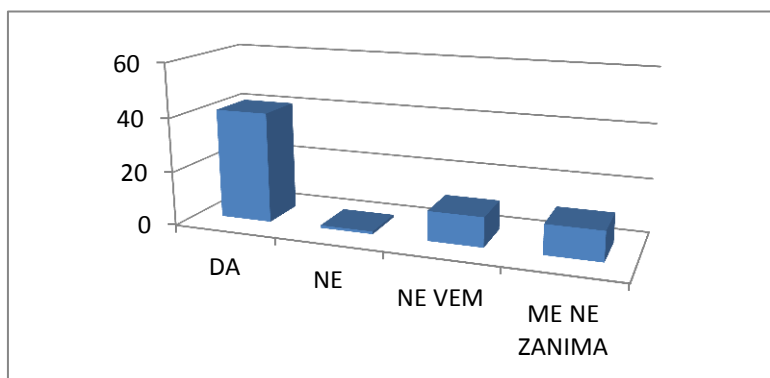

Diagram 20: Splošna razgledanost

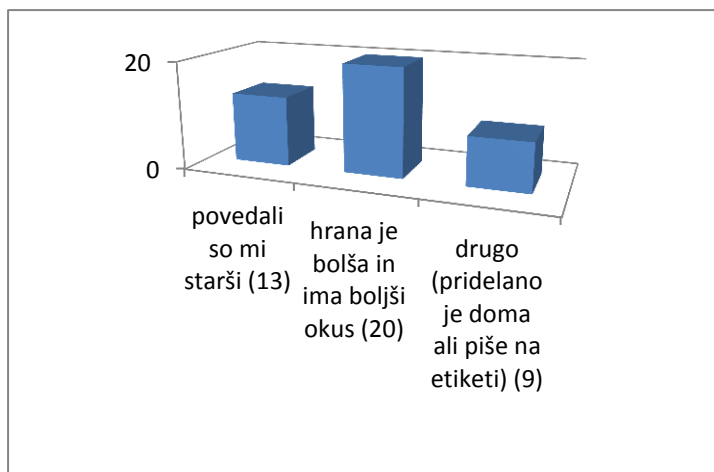
5. Ali doma uživata eko izdelke?

Večina učencev je odgovorilo, da tudi doma uživajo eko izdelke.

Diagram 21: Uživanje eko izdelkov doma

6. Kako veš, da uživaš ekološko pridelano hrano?

Večina učencev prepozna ekološko pridelano hrano po boljšem okusu, nekaterim pa to povejo starši.

Diagram22: Uživanje ekološko pridelane hrane

7. Ali si želiš da bi doma, v šoli ali kjer koli uživali več ekološko pridelane hrane?

Da je odgovorilo 31 učencev.

Pojasnilo: večina meni, da je ekološko pridelana hrana veliko bolj zdrava in tudi okusnejša, zato bi jedli raje od navadne hrane.

Ne je odgovorilo 5 učencev.

Pojasnilo: učencem je vseeno kakšna je hrana, samo da je dobra.

Z 'vseeno mi je' je odgovorilo 28 učencev.

Pojasnilo: učencem je važno le to, da je hrana dobra in užitna, ne pa tudi kvalitetna in draga.

Več kot polovici učencev je pomembnejši okus kot kvaliteta hrane.

8. Si že kdaj zasledil/a kakšno reklamo o EKO izdelkih ?

Da je odgovorilo 47 učencev.

Ne je odgovorilo 17 učencev.

Večina učencev pozna reklame o eko izdelkih.

9. Ali misliš da smo dovolj dobro ozaveščeni o EKO izdelkih?

Da je odgovorilo 21 učencev.

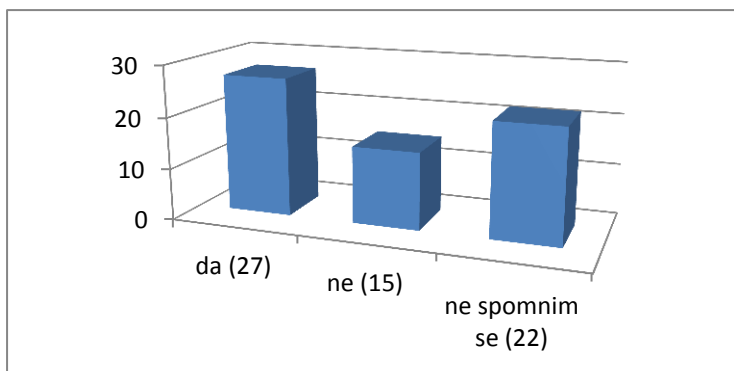
Ne je odgovorilo 16 učencev.

Lahko bi bili bolj, je odgovorilo 22 učencev.

Drugo je odgovorilo 5 učencev.

Več kot polovica učencev meni, da nismo dovolj dobro ozaveščeni o eko izdelkih.

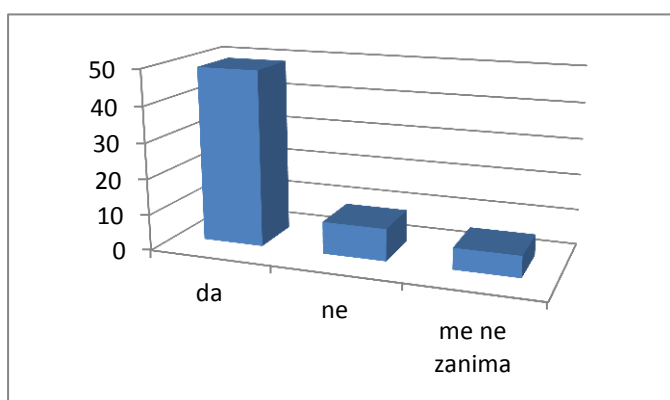
10. Ali ste se s starši kdaj pogovarjali o ekološko pridelani hrani?

Pri manj kot polovici anketirancev se doma pogovarjajo o ekološko pridelani hrani.

Diagram 23: Pogovarjanje o ekološko pridelani hrani

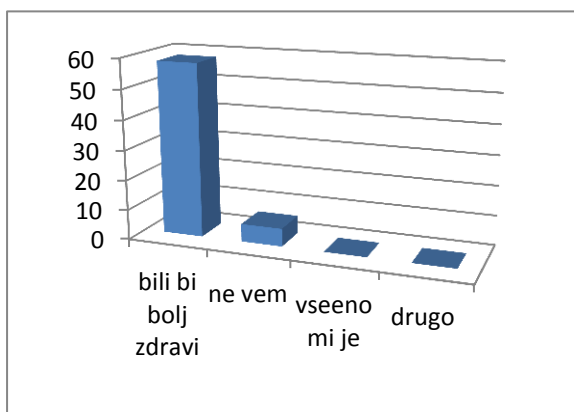
11. Ali meniš, da bi uživanje ekološko pridelane hrane lahko vplivalo na naše zdravje?

Večina anketiranih učencev meni, da bi uživanje ekološko pridelane hrane vplivalo na zdravje.

Diagram 24: Vpliv ekološko pridelane hrane na zdravje

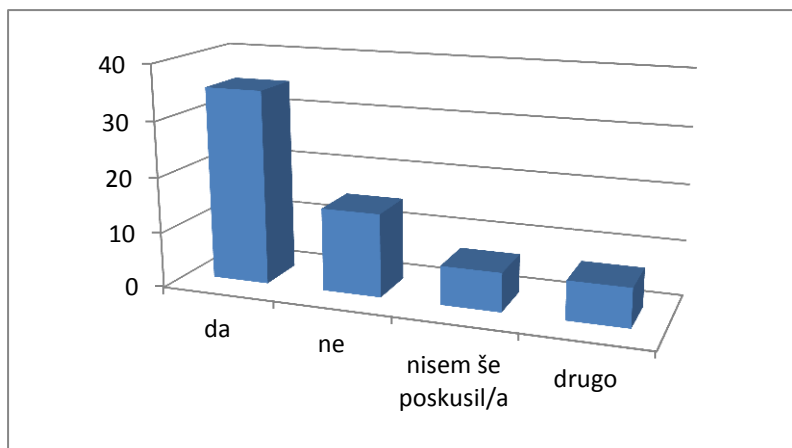
12. Kako bi uživanje ekološko pridelane hrane lahko vplivalo na zdravje?

Večina anketiranih učencev meni, da bi ob uživanju ekološko pridelane hrane bili bolj zdravi.

Diagram 25: Vpliv ekološko pridelane hrane na zdravje

13. Ali bi prepoznal-a razliko med ekološko pridelano hrano in običajno hrano?

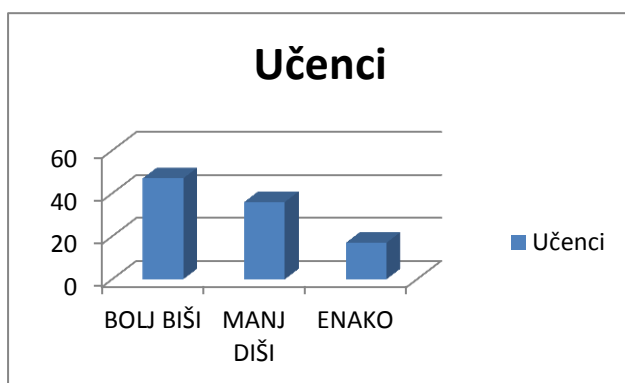

Večina učencev meni, da bi prepoznali razliko med ekološko pridelano hrano in običajno hrano.

Diagram 26: Razlika med ekološko in običajno hrano

3.3 Rezultati praktičnega preizkusa

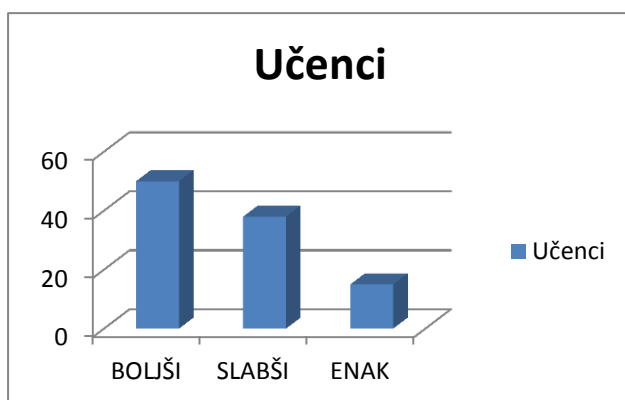
1. jabolko vonj (olupljeno in narezano)

Največ učencev meni, da 1. jabolko (bio jabolko) bolj diši kot jabolko pridelano na konvencionalni način.

Diagram 27: Primerjava vonja jabolk –olupljeno in narezano

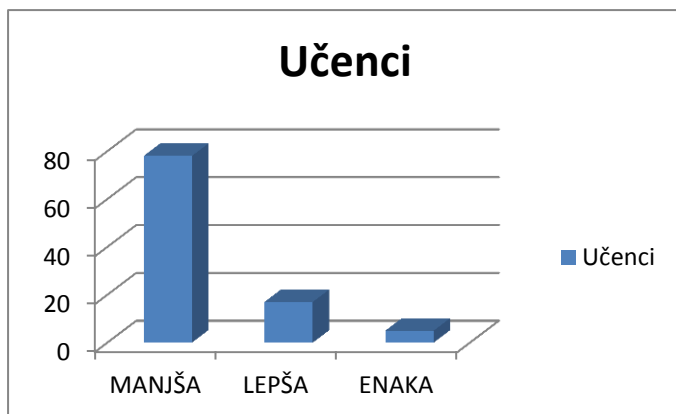
1. jabolko okus (olupljeno in narezano)

Največ učencev meni da je okus 1. Jabolka (bio jabolko) boljši od okusa jabolka pridelanega na običajen način.

Diagram 28: Primerjava okusa jabolk – olupljeno in narezano

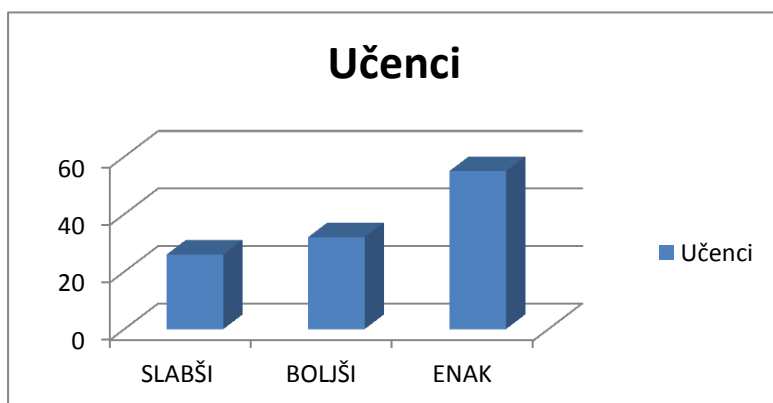
1. jabolko videz (neolupljeno)

Velika večina učencev vidi, da je 1. jabolko (bio jabolko) na videz manjše od jabolka pridelanega na običajen način.

Diagram 29: Primerjava videza neolupljenih jabolk

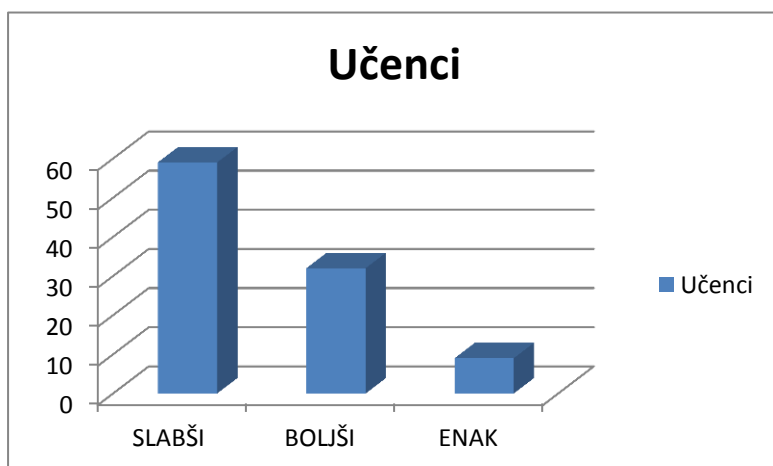
1. jabolko vonj (neolupljeno)

Ko so učenci primerjali vonj jabolk, ki so jih predhodno videli, se je večini vonj zdel enak. Le malo učencev je menilo, da bio jabolko bolj diši.

Diagram 30: Primerjava vonja jabolk

1. jabolko okus (neolupljeno)

Po ogledu majhnega bio jabolka se učencem okustega jabolka ni zdel več boljši ampak slabši.

Diagram 31: Primerjava okusa jabolk

3.4 Rezultati primerjave cen živil

ŽIVILO	CENA (evro)	
	EKO ŽIVILO	OBIČAJNO ŽIVILO
AJDOVA KAŠA	7,06	3,94
PROSENA KAŠA	5,83	3,22
PŠENIČNA ČRNA MOKA	2,34	0,93
TESTENINE	2,19	1,45
ŠPAGETI	2,19	1,98
REZANCI	3,29	2,79
VLOŽENA KORUZA	1,34	1,09
VLOŽEN GRAH	1,29	0,90
SONČINČNO OLJE	4,99	2,79
JABOLČNI KIS	1,34	1,32
TESTO ZA PICO	2,29	2,29
JUŠNA KOCKA	1,69	1,49
SOK (1l)	1,29	1,99
JOGURT	2,70	0,79
MED	5,59	6,34 (450g)
CORN FLAKES	3,30	1,52 (375g)
MANDLJI	3,14	2,10
BANANA ČIPS	1,54	0,63
BRUSNICE	3,34	1,10 (100g)
SLIVE	2,99	1,30 (250g)
MARELICE	2,94	2,87 (250g)
FIGE SUHE	3,99	3,38 (200g)
JABOKA (sorta TOPAZ)	1,98	1,52 (1kg)
Jabolka (sorta ZLATI DELIŠES)	3,31	1,09(1kg)
KORENČEK	0,89	0,38
KISLA REPA	3,78	1,69
KIVI	2,48	1,18
GROZDJE	2,58	2,55

Preglednica 1: Primerjava cen živil

Vsa eko živila so dražja od živil, ki te oznake nimajo. Nekatera živila so dražja tudi za več kot 100%.

3.5 Rezultati primerjave vsebnosti snovi v živilih

Le redki izdelki so opremljeni z deklaracijo, ki vsebuje preglednico z vsebnostjo posameznih snovi v živilih V DOLOČENI MASI ŽIVILA.

Našli sva :

1. BIO KORENČEK

Povprečna hranilna vrednost	na 100g
Energijska vrednost	109 kJ
Beljakovine	0,98g
Ogljikovi hidrati	4,8g
Od teh sladkorji	4,8g
Maščoba	0,2g
Od te nasičene maščobne kisline	0,04g
Prehranske vlaknine	3,63g
natrij	0,062g

Preglednica 2: Vsebnost snovi v bio korenčku

2. BIO JABOLKA (sorta Braeburn)

Povprečna hranilna vrednost	na 100g
Energijska vrednost	228 kJ
Beljakovine	0,3g
Ogljikovi hidrati	11,4g
Od teh sladkorji	10,3g
Maščoba	0,6g
Od te nasičene maščobne kisline	0,2g
Prehranske vlaknine	2,0g
natrij	0,001g

Preglednica 3: Vsebnost snovi v bio jabolkah

3. EKO RDEČE PESA in KONVENCIONALNA RDEČA PESA

	Bio rdeča pesa na 100g	Konvencionalna rdeča pesa na 100g
Energijska vrednost	104KJ	11,4KJ
Beljakovine	1g	0,88g
Ogljikovi hidrati	5,1g	5,45g
Sladkorji	4,8g	4,46g
Maščobe	0,3g	0,1g
Prehranske vlaknine	1,5g	0,99g
Natrij	0,3g	0,29g

Preglednica 4: Primerjava vsebnosti snovi v bio rdeči pesi in konvencionalni pesi

Vsebnost snovi sva lahko primerjali le pri rdeči pesi. Bio rdeča pesa vsebuje manj ogljikovih hidratov, več pa beljakovin, prehranskih vlaknin,...

Ko sva želeli primerjati vsebnost snovi v korenčku in jabolkih pridelanih na konvencionalen način tega podatka na embalaži ni bilo.

Tudi na embalaži drugih eko in bio živil teh podatkov ni, prav tako pa ne na embalaži konvencionalnih živil.

3.6 Rezultati intervjujev

3.6.1 Intervju z ravnateljico

1. Ali se vam zdi, da ste sami dovolj dobro ozaveščeni o ekološko pridelani hran oziroma o eko izdelkih?

Da, mislim da vemo dovolj o teh izdelkih.

2. Ali menite, da je v osnovni šoli dovolj poudarka na to temo in da so učenci o tej temi dovolj dobro ozaveščeni?

Mislím, da so učenci kar dobro osveščeni o tem, saj tej temi posvečamo vsaj en tehniški dan letno.

3. Ali menite da bi morala biti kakšna šolska ura posvečena temo o ekološko pridelani hrani?

Da mislim, da bi se morali še več pogovarjati o tej zelo razširjeni in pomembni temi.

4. Ali pri nas na šoli pri pripravi hrane v šolski kuhinji uporabljajo eko-izdelke?Ali imate pregled nad tem?

V našem jedilniku je zelo malo eko izdelkov, saj so zelo dragi, poleg tega pa smo še vezani še na naročilo, ki ga ne smemo spreminjati.

- Če da : **V kolikšnem deležu, ali približno koliko take hrane uživamo na šoli?**

V šoli te izdelke uživamo le v shemi šolskega sadja, ki pa je enkrat na mesec. To je približno 5%, menim da bi moral biti odstotek bistveno večji, za kar se tudi trudimo.

- **Če v šoli uporabljamo "eko" izdelke kje jih kupimo ali nabavimo ? (ekološka kmetija, trgovina)**

Pri zasebnih dobaviteljih, iz različnih koncev Slovenije.

5. Kdo odloča o tem kje, pri katerem dobavitelju se za šolsko prehrano nabavi npr. Sadje, zelenjava, moka, mlečni izdelki..?

O tem odločajo: vodja prehrane, vodja kuhinje in ravnateljica.

6. Kaj vpliva na izbor dobavitelja hrane za šolo (kvaliteta, cena,..priporočila,..)?

Pri izboru dobavitelja ima bistveno vlogo cena, saj smo s tem vezani na ministrstvo, ki nam jo določa. Zato vsake 3 leta izberemo najcenejšega dobavitelja.

7. Ali imate vi kot ravnateljica možnost vpliva na to?

Ja, vendar sem vezana na ceno pri izbiri dobavitelja hrane.

Ministrstvo za Šolstvo in šport je določilo, da je povprečna cena šolske malice lahko 0,80 €; to pomeni, da je kašen dan cena malice lahko nekoliko višja ali nižja vendar mesečno ne smemo odstopati od določene cene 0,80€ za en obrok šolske malice.

Tako, da smo s tem predpisom v šoli zelo omejeni kar se tiče dobaviteljev oziroma cene posameznih živil.

8. Ali ste kot ravnateljica dobili kakšna priporočila npr. od Ministrstva za šolstvo o uporabi ekološko pridelane hrane v šoli?

Od samega ministrstva nisem dobila priporočil o tem, smo pa jih dobili od agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja.

9. Kaj sami menite o uporabi ekološko pridelane hrane v šoli?

Če bi bila cena ugodnejša, bi jo zagotovo uživali. Sama je doma veliko uživam, ker jo tudi sama pridelam na vrtu. Mislim, da bi je morali uživati bistveno več.

10 . Se tudi sami doma odločate za nakup ekološko pridelane hrane?

Da, saj jo sami pridelamo.

3.6.2 Intervju z ekološkim kmetom

1. Zakaj ste se odločili za eko kmetovanje?

Gospod Jože nama je povedal, da je za eko kmetovanje odločil zaradi tega, da bi ohranil naravo takšno kot je in takšno kot so nam jo zapustili dedki in babici, ter bi jo poskušal čim manj spreminjati.

2.Kakšna je razlika med eko in navadnim kmetovanjem?

Veliko je razlik med eko in navadnimi izdelki. Za pridelavo eko izdelkov uporabljajo predvsem naravna gnojila in sredstva, ki so tudi priporočena če želi kdo pridobiti certifikat.

3 . Kaj so po vašem prednosti in kaj slabosti takega načina kmetovanja?

Slabosti on sam ne vidi oz. se mu zdi da jih ni. Hrana mora biti takšna kot nam jo nudi okolje in je ne smemo spreminjati, zato je prednost ta, da je vse pridelano čim bolj naravno in okolju prijazno, škropiva pa so pridelana doma (uporaba kopriv in podobnih rastlin, za škropivo).

4. Katere inštitucije izvajajo kontrolo vašega dela, vaših izdelkov?

Prijaviti se morajo na eno izmed kontrolnih organizacij, ki potem opravijo tudi kontrolo in ti po opravljenem 'pregledu' izročijo certifikat, če kmetija seveda ustreza pravilniku, da lahko postane eko kmetija.

5. Se vam zdi ta nadzor preveč oster, kaj menite o tem?

Nadzor se mu ne zdi preveč strog oz. oster, včasih se mu zdi celo premalo oster, ampak če nebi bili strogi, bi lahko imeli veliko več 'eko kmetij' ki pa to nebi bile.

6. Kakšen je odziv lokalnega okolja na vaš način kmetovanja?, Kaj menite o tem? Kako ljudje v vaši vasi sprejemajo eko kmetovanje?

V okolju se zelo malo ljudi odloča za njegove izdelke, saj vsi mislijo, da če ljudje pridelajo hrano doma, da to pomeni da je hrana eko. Meni, da bi se veliko več ljudi odločajo za eko izdelke, če bi vedeli kaj to sploh pomeni.

7. V čem so, po vaše, eko izdelki boljši od navadnih?

Bolj bogati so na okusu in imajo veliko več hranilnih snovi, vlaknin in mineralov, ki so zdravi za naše telo.

8. Ali tudi prodajate eko izdelke?

Da, tudi sami prodajajo eko izdelke.

9. Kam prodate največ izdelkov?

Prodajajo na 4 večjih mestih : v Mariboru, V Ljubljani, v Celju in v Zagorju.

10. Ali menite, da se v prehrani dovolj uporablja ekološko pridelana hrana?

Odvisno je od družine in nasploh ljudi, saj niso dovolj ozaveščeni o 'eko' izdelkih in jih zato tudi ne kupujejo tako pogosto, ko t bi jih lahko.

11. Kaj nasploh menite o ozaveščenosti ljudi o tej temi?

Ljudje so zelo malo ozaveščeni in po njegovem mnenju približno 90% ne ve, kaj beseda 'eko' v resnici pomeni.

12. Ali jih vaši sosede tudi kupujejo?

Da, ampak zelo malo.

13. Kako pa cene eko izdelkov?

Tudi od cene je odvisna prodaja izdelkov. Eko izdelki so dražji zato, ker vsebujejo veliko več hranilnih snovi, mineralov in vlaknin, ki jih naše telo potrebuje in jih navadni izdelki ne vsebujejo toliko ali pa jih sploh ne.

14. Ali jih sami doma tudi uživajte? (eko izdelke) Zakaj?

Da jih uživajo, ker jih sami tudi proizvajajo in vejo, da so veliko bolj zdravi.

15. Ali sodelujete tudi s šolo, občino? Kdaj in zakaj?

Skoraj vsem bližnjim šolam so poslali možnost za nabavo oz. nakup eko izdelkov, ampak se ljudje zaradi cene še vedno nočejo odločit za njih, ker bi to pomenilo večji strošek za njih.

16. Menite, da bi bilo potrebno bolj sodelovati z npr. šolami vrtci...?

Vsekakor, saj bi tako vedeli da se tudi njihovi otroci prehranjujejo zdravo.

17. Kaj bi še dodali, povedali..?

Ljudje bi morali biti bolj ozaveščeni o eko izdelkih in jih zato tudi bolj redno kupovati.

Slika 9: Izdelki pridelani na ekološki kmetiji

Slika 10: Mlin za pripravo eko moke

3.7 Dostopnost ekološko pridelane hrane

- V večjih trgovskih centrih je zelo veliko izdelkov z oznako eko in bio. Opremljeni so tudi z ustreznimi oznakami. Razvrščeni so ponavadi po skupinah hranil, ki jih vsebujejo: sadje, zelenjava, žitarice,...

Slika 11, 12: Skupine eko izdelkov v trgovskem centru

- V trgovini Mercator Cirkovcah sva našli le štiri tovrstne izdelke: bio riževo mleko, bio ovseni napitek, eko riževi vafliji in koruzni vafliji. Po besedah zaposlenih eko izdelkov ne nabavljajo ker: so predragi, ljudje pa se tudi ne odločajo za nakup eko izdelkov.
- V trgovini Mercator Pragersko nisva našli nobene izdelka opremljenega z oznako eko ali bio.

4. DISKUSIJA

4.1 Ugotovitve

Na podlagi rezultatov sva prišli do naslednjih ugotovitev:

- Ljudje večinoma ob besedi eko ali bio pomislijo na ekologijo ali zdravo prehrano.
- Mnogi ne vedo, da oznake na izdelkih eko ali bio pomenijo enako.
- Mnogi doma že uživajo ekološko pridelano hrano, glavni razlog za neuporabo pa je previsoka cena eko izdelkov.
- Eko izdelki so zelo dobro oglaševani.
- Odraslim ni vseeno kakšno hrano uživajo.
- Večina odraslih meni, da vedo dovolj o tej temi, učenci menijo, da bi morali vedeti več.
- Večini učencev je pri izboru hrane pomembnejši okus kot kvaliteta.
- Večina učencev zazna razliko med vonjem in okusom med bio jabolkom in jabolkom pridelanim na običajen način
- Če učenci ne vidijo jabolka prej, kot ga narežemo na kocke, se večini zdi, da je bio jabolko boljšega okusa in lepše diši.
- Ko učenci vidijo razliko med majhnim bio ter velikim in lepim konvencionalnim jabolkom, niso več tako prepričani v boljši okus in lepši vonj bio jabolka; torej lahko tudi videz izdelkov na nek način vpliva na izbor eko izdelkov
- V šoli ne uživamo dovolj ekološko pridelane hrane, ker je šola kot institucija omejena s ceno malice – ravnateljica, zaradi cene, nima možnosti izbire ekološko pridelane hrane za šolski jedilnik.
- Ekološki kmetovalec je prepričan, da ljudje v resnici ne vedo kaj pomeni pojem eko živilo.
- Sodelovanje med ekološkim kmetom in lokalno skupnostjo, šola je zelo slabo.
- Cene eko izdelkov so v povprečju kar precej višje od običajnih izdelkov.
- Redki eko izdelki so opremljeni z deklaracijo, ki bi vsebovala natančen seznam vsebnosti snovi v živilu, embalaža živil pridelanih na konvencionalni način pa teh podatkov sploh nimajo.
- Na nobenem izdelku ni nobenih podatkov o vsebnosti pesticidov, nitratov,...
- V manjših krajih je ponudba v trgovinah veliko manjša, ali pa je sploh ni, kot je to v mestih.

4.2 Predlagane rešitve

Na podlagi rezultatov dobljenih pri raziskovalni nalogi in po opravljeni analizi rezultatov, predlagava naslednje rešitve:

- Ljudem bi bilo potrebno pojasniti, da pojma bio in eko označujeta enako kvaliteto izdelka, saj nepoznavanje teh pojmov lahko vnaša zmedo - ljudje ne vedo kaj je kaj.
- Starše učencev bi bilo potrebno vzpodbujati, da se naj o tej problematiki pogovarjajo doma
- Učence bi bilo potrebno tudi in predvsem v šoli osveščati o pomenu kvalitetne hrane

- Učencem pojasniti, da dober okus in lep videz hrane vedno ne pomeni, da je ta hrana tudi zdrava in kvalitetna
- V ta namen bi lahko šola organizirala predavanja in delavnice za starše in učence na temo ekološko pridelane hrane
- Potrebno bi bilo obveščanje javnosti o tem kaj eko hrana dejansko je, kako se razlikuje od konvencionalno pridelane hrane
- Na vseh živilih in izdelkih bi morali biti napisani podatki o vsebnosti posameznih snovi, saj bi potrošniki tako lažje primerjali in izbirali med eko izdelki in konvencionalnimi živili
- V dni dejavnosti na šoli bi lahko vključili tudi ekološke kmetovalce iz okolice
- Sodelovanje z lokalnimi pridelovalci eko hrane in šolo bi bilo potrebno bistveno povečati
- Razmisliti je potrebno ali bi v šolskem jedilniku lahko našli kakšne »rezerve« in morda vsaj nekajkrat na mesec učencem ponudili ekološko pridelano hrano

Ob zaključku raziskovalne naloge se nama je porajalo nekaj vprašanj:

- Kako bi lahko dosegli nižjo ceno eko izdelkov
- Kako ekološko pridelano hrano predstaviti in približati večim ljudem
- Kako bi spremenili šolski jedilnik, da bi se lahko bolj pogosto na jedilniku pojavila tudi ekološko pridelana hrana
- Kje v šoli, pri katerih predmetih in dejavnostih bi lahko vključili vsebine povezane z ekološko pridelano hrano: osveščanje učencev,...
- Zakaj sodelovanje med šolo, lokalno skupnostjo in ekološkim kmetom ni boljše
- Zakaj na embalaži, v kateri so živila ni podatkov o vsebnosti posameznih snovi
- Kako je z ostanki pesticidov in nitratov v hrani, katerih vrednosti so pod dovoljeno zgornjo mejo, pa vendar v hrani so
- Koliko časa je potrebno kmetovati ekološko, da pesticidi iz zemlje popolnoma izginejo
- Kaj se dogaja s vsebnostjo posameznih hranil v hrani med transportom ali stanjem na policah v trgovini

Odgovore nanje bi lahko poiskali v naslednjih raziskovalnih nalogah.

5. ZAKLJUČEK

Ljudje ob besedi eko in bio pomislijo na zdravo prehrano, vendar večina ne ve, da ta dva pojma označujeta izdelke enake kvalitete. Odrasli se zavedajo pomena kvalitete in uporabe ekološko pridelane hrane. Uporabljajo jo tudi v prehrani doma, želeli bi jo večkrat. Najpomembnejši vzrok za neuporabo ekološko pridelane hrane je cena. Ekološko pridelana živila so tudi dejansko dražja od hrane pridelane na konvencionalni način. Eko izdelki so dobro oglaševani, v veliki meri pa niso opremljeni s podatki o vsebnosti posameznih snovi. Dostopnost teh izdelkov je na podeželju veliko slabša kot v mestu.

Učencem je okus in vonj bio jabolka boljši v primerjavi s konvencionalnim jabolkom, ko pa vidijo manjše in »grše« bio jabolko se jim ne zdi več toliko boljše. Za učence je pri hrani najpomembnejši okus (pomembnejši od kvalitete), zavedajo pa se, da o ekološko pridelani hrani ne vedo dovolj.

V šoli učenci zelo redko uživajo ekološko pridelano hrano. Vzrok za to je predvsem določena cena malice, ki tako posredno vpliva na izbor cenejših dobaviteljev hrane.

Sodelovanje med lokalno skupnostjo, šolo in ekološkim kmetom je zelo slabo. Vzrok zato je slabo poznavanje kakovosti ekološko pridelane hrane in visoka cena eko izdelkov.

6. LITERATURA

- [1] S. Rosenow, U. Soltysiak, G. Verschuur, Ekološko kmetijstvo : trajnostno kmetijstvo v praksi, Inštitut za trajnostni razvoj, Ljubljana 1996, 4.
- [2] http://sl.wikipedia.org/wiki/Ekolo%C5%A1ko_kmetijstvo (7. 2. 2012).
- [3] P. Repič, Ekološko kmetijstvo pot za prihodnost, Inštitut za kontrolo in certifikacijo UM, Maribor 2010.
- [4]http://www.ekoslovenija.si/EKO_SLOVENIJA,,hrana/zdrava_prehrana&showNews=NEWSLEXKLT5232011141528&cPage=18 (1. 3. 2012).
- [5] <http://www.zps.si/hrana-in-pijaca/oznacevanje-zivil/ekoloska-zivila-4.html?Itemid=413> (22. 2. 2012).
- [6] S. Topolovec, Jesti zdravo – toda kaj?, Skupaj za zdravje človeka in narave, september, 2010, 4-6.

PRILOGE

ANKETA ZA STARŠE

Pozdravljeni! Sva učenci devetega razreda Osnovne šole Cirkovce, Laura Dolenc in Julija Kancler. Skupaj delava raziskovalno nalogo JE EKO RES EKO? Vljudno Vas prosiva, da odgovorite na spodaj zapisana vprašanja. Anketa je anonimna, označite le spol.

Spol: M Ž

1. Na kaj najprej pomislite, ko slišite besedo EKO?

2. Ali poznate BIO izdelke?

- a) DA
- b) NE

3. Ali poznate EKO izdelke?

- a) DA
- b) NE

4. Ali menite, da obstaja razlika med BIO in EKO izdelki? (prosiva, da Vaš odgovor utemeljite na spodnji črti):

- a) DA
- b) NE

5. Ali veste, kako mora biti EKO izdelek označen?

- a) DA
- b) NE

6. Ali ste v kakšni trgovini že zasledili EKO izdelke?

- a) DA
- b) NE

7. Ali ste že kdaj kupili izdelek z oznako EKO ali BIO?

- a) DA
- b) NE

8. Ali se v družini odločate za nakup EKO izdelkov?

a) DA - zakaj? _____

b) NE - zakaj? _____

9. Kaj vpliva na izbiro izdelka pri vašem nakupu?

a) CENA

b) VIDEZ (Kakšen?) _____

c) PROIZVAJALEC

d) KVALITETA

10. Ali je za vas pomembno, če izdelek nosi oznako EKO?

a) DA

b) NE

11. Na vsebnost katerih snovi ste ob nakupu najbolj pozorni? (Izberite 2)

a) OGLJIKOVI HIDRATI

b) MAŠČOBE

c) VLAKNINE

d) VITAMINI

e) MINERALI

f) BELJAKOVINE

g) NA NOBENO

12. Katera živila najpogosteje kupujete? (Izberite 2)

a) MESO

b) ZELENJAVA

c) SADJE

d) MOKA

e) TESTENINE

f) DRUGO

13. Ste že na kakšnem televizijskem ali radijskem programu videli oziroma slišali reklamo za BIO ali EKO izdelek?

a) DA

b) NE

14. Ali menite, da veste dovolj o EKO in BIO izdelkih?

a) DA

b) NE

15. Ali mislite, da uživanje ekološko pridelanih izdelkov vpliva na zdravje? (Če ste odgovorili z da, napišite kako)

a) DA

b) NE

16. Ali veste, kakšna je razlika med EKOLOŠKO in OBIČAJNO pridelanim živilom?

a) DA

b) NE

17. Ali verjamete, da je živilo z oznako EKO res EKOLOŠKO pridelano? (Če se odgovorili z DA, razložite)

a) DA

b) NE

18. Ali doma kdaj uživajte ekološko pridelano hrano?

a) DA (pojasnite) _____

b) NE (pojasnite) _____

19. Kako pogosto uživajte ekološko pridelano hrano?

a) vsak dan

b) 3 krat na teden

c) 1 krat na teden

d) 2-3 krat na mesec

e) 1 krat na leto

f) nikoli

g) drugo: _____

Hvala za čas, ki ste ga porabili za izpolnjevanje te ankete. Prepričani sva, da nama bodo podani odgovori v pomoč.

ANKETA ZA UČENCE

Pozdravljeni! Sva učenki devetega razreda Osnovne šole Cirkovce, Laura Dolenc in Julija Kancler. Skupaj delava raziskovalno nalogo JE EKO RES EKO? Vljudno te prosiva, da odgovoriš na spodaj zapisana vprašanja. Anketa je anonimna, označi le spol.

SPOL : M Ž

1. Na kaj najprej pomisliš ob besedi "EKO"?

2. Ali veš kaj pomeni pojem "EKO" ? Da Ne

3. Ali veš kaj pomeni pojem "BIO"? Da Ne

4. Napiši razliko (če si pri prejšnjih dveh vprašanjih odgovoril z Da).

5. Ali doma uživata EKO izdelke?

a) da

b) ne

c) ne vem

č) me ne zanima

6. (Odgovori samo če si pri prejšnjem odgovoril-a z da) Kako veš, da uživaš ekološko pridelano hrano?

a) povedali so mi starši

b) hrana je boljše in ima boljši okus

c) drugo: _____

7. Ali si želiš da bi doma, v šoli ali kjer koli uživali več ekološko pridelane hrane?

a) da

b) ne

c) vseeno mi je

pojasni: _____

8. Si že kdaj zasledil-a kakšno reklamo o EKO izdelkih ?

a) Da

b) Ne

9. Ali misliš da smo dovolj dobro ozaveščeni o EKO izdelkih?

a) da

b) ne

c) lahko bi bili bolj

č) drugo: _____

10. Ali ste se z starši kdaj pogovarjali o ekološko pridelani hrani?

a) da

b) ne

c) ne spomnim se

11. Ali meniš, da bi uživanje ekološko pridelane hrane lahko vplivalo na naše zdravje?

a) da

b) ne

c) me ne zanima

12. Kako bi uživanje ekološko pridelane hrane lahko vplivalo na zdravje? (odgovori samo, če si pri prejšnjem obkrožil-a da)

a) bili bi bolj zdravi

b) ne vem

c) vseeno mi je

č) drugo : _____

13. Ali bi prepoznal-a razliko med ekološko pridelano hrano in običajno hrano?

a) da

b) ne

c) nisem še poskusil/a

č) drugo: _____.

PRAKTIČNI PREIZKUS

1. Poskusil-a boš dva olupljena krlja jabolk. V preglednico vpiši svoja opažanja, tako da uporabiš pojme: boljši, lepši, bolj izrazit, bolj okusen, enak,...

	JABOLKO 1	JABOLKO 2
VONJ		
OKUS		

2. Poskusil-a boš dva krlja jabolk. V preglednico vpiši svoja opažanja, tako da uporabiš pojme: lepo, grše, manjše, večje, boljši, lepši, bolj izrazit, bolj okusen, enak,...

	JABOLKO 1	JABOLKO 2
VIDEZ		
VONJ		
OKUS		

Intervju z ravnateljico

1. Ali se vam zdi, da ste sami dovolj dobro ozaveščeni o ekološko pridelani hrani oziroma o eko izdelkih?
2. Ali menite, da je v osnovni šoli dovolj poudarka na to temo in da so učenci o tej temi dovolj dobro ozaveščeni?
3. Ali menite da bi morala biti kakšna šolska ura posvečena temu o ekološko pridelani hrani?
4. Ali pri nas na šoli pri pripravi hrane v šolski kuhinji uporabljajo eko-izdelke? Ali imate pregled nad tem?
 - Če da : V kolikšnem deležu, ali približno koliko take hrane uživamo na šoli?
 - Če v šoli uporabljamo "eko" izdelke kje jih kupimo ali nabavimo ? (ekološka kmetija, trgovina)
 - če ne : zakaj ne?
5. Kdo odloča o tem kje , pri katerem dobavitelju se za šolsko prehrano nabavi npr. Sadje, zelenjava, moka, mlečni izdelki..?
6. Kaj vpliva na izbor dobavitelja hrane za šolo (kvaliteta, cena,..priporočila,..)?
7. Ali imate vi kot ravnateljica možnost vpliva na to?
8. Ali ste kot ravnateljica dobili kakšna priporočila npr. od Ministrstva za šolstvo o uporabi ekološko pridelane hrane v šoli?
9. Kaj sami menite o uporabi ekološko pridelane hrane v šoli?
(bi je morali uporabljati več, nič, manj...)
10. če bi imeli neomejene možnosti, kaj bi priporočali?
11. kaj priporočate ali pa na kaj bi opozorili v okviru danih možnosti?
12. . Se tudi sami doma odločate za nakup ekološko pridelane hrane?

Intervju z eko kmetovalcem

1. Zakaj ste se odločili za eko kmetovanje?
2. Kakšna je razlika med eko in navadnim kmetovanjem?
3. Kaj so po vašem prednosti in kaj slabosti takega načina kmetovanja?
4. Katere inštitucije izvajajo kontrolo vašega dela, vaših izdelkov?
5. Se vam zdi ta nadzor preveč oster, kaj menite o tem?
6. Kakšen je odziv lokalnega okolja na vaš način kmetovanja?, Kaj menite o tem? Kako ljudje v vaši vasi sprejemajo eko kmetovanje?
7. V čem so, po vaše , eko izdelki boljši od navadnih?
8. Ali tudi prodajate eko izdelke?
9. Kam prodate največ izdelkov?
10. Ali menite, da se v prehrani dovolj uporablja ekološko pridelana hrana?
11. Kaj nasploh menite o ozaveščenosti ljudi o tej temi?
12. Ali jih vaši sosedje tudi kupujejo?
13. Lak pa cene eko izdelkov?
14. Ali jih sami doma tudi uživajo? (eko izdelke) Zakaj?
15. Ali sodelujete tudi s šolo, občino? Kdaj in zakaj?
16. Menite, da bi bilo potrebno bolj sodelovati z npr. šolami vrtci...?
17. Kaj bi še dodali, povedali..?